

INFORMACIJA

O potpisivanju Nota o pristupanju Vlade Crne Gore Memorandumima o razumijevanju u vezi sa pružanjem podrške zemlje domaćina za izvršenje NATO operacija, vježbi i sličnih vojnih aktivnosti, sa predlogom Nota o pristupanju

Vlada Crne Gore je 2009. godine potpisala Memorandum o razumijevanju u vezi pružanja podrške zemlje domaćina za izvršenje NATO operacija i vježbi sa Vrhovnom komandom savezničkih snaga za Evropu (SHAPE – Supreme Headquarters Allied Powers Europe) i Vrhovnom Savezničkom komandom za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation).

Pored Crne Gore, navedeni memorandum o razumijevanju su potpisale države članice NATO: Republika Albanija, Kraljevina Belgija, Republika Bugarska, Republika Hrvatska, Republika Češka, Kraljevina Danska, Republika Estonija, Republika Francuska, Savezna Republika Njemačka, Republika Grčka, Mađarska, Republika Island, Republika Italija, Republika Letonija, Republika Litvanija, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Kraljevina Holandija, Republika Sjeverna Makedonija, Kraljevina Norveška, Republika Poljska, Republika Portugalija, Rumunija, Republika Slovačka, Republika Slovenija, Kraljevina Španija, Republika Turska, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, pojedinačno.

U skladu sa gore navedenim, potrebno je da Vlada Crne Gora potpiše Notu o pristupanju memorandumima, pojedinačno sa svakom državom potpisnicom navedenih memoranduma.

Na ovaj način, pristupanjem memorandumima u vezi sa pružanjem podrške zemlje domaćina za izvršenje NATO operacija i vježbi, izbjegći će se situacija da se u narednom periodu pojedinačno zaključuju sporazumi sa navedenim zemljama u slučaju potrebe.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
VLADE CRNE GORE
|
VRHOVNE KOMANDE SAVEZNIČKIH SNAGA ZA EVROPU
|
KOMANDE VRHOVNOG SAVEZNIČKOG KOMANDANTA ZA
TRANSFORMACIJU
U VEZI
PRUŽANJA PODRŠKE DRŽAVE DOMAĆINA ZA VRŠENJE
NATO
OPERACIJA I VJEŽBI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo odbrane (MO), Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Komanda Vrhovnog savezničkog komandanta za transformaciju, u daljem tekstu „Učesnici”,

IMAJUĆI U VIDU odredbe Sjevernoatlantskog ugovora od 4. aprila 1949. godine, a posebno član 3;

IMAJUĆI U VIDU Okvirni dokument Partnerstva za mir donijet od strane šefova država i vlada na zasjedanju Sjevernoatlantskog savjeta (Okvirni dokument) dana 10. januara 1994. godine;

IMAJUĆI U VIDU odredbe Sporazuma između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica Partnerstva za mir u vezi sa statusom njihovih snaga (SOFA PzM) od 19. juna 1995. godine, uključujući i Dodatni dopunski protokol Sporazumu od 19. juna 1995. godine;

IMAJUĆI U VIDU odredbe Sporazuma između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora vezano za status o Sporazumu snaga (NATO SOFA), od 19. juna 1951. godine;

IMAJUĆI U VIDU odredbe Protokola o statusu međunarodnih vojnih komandi (štabova) postavljenih u skladu sa Sjevernoatlantskim ugovorom (Pariski protokol), od 28. avgusta 1952. godine;

IMAJUĆI U VIDU odredbe Dodatnog dopunskog protokola između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica Partnerstva za mir u vezi sa statusom njihovih snaga (Dodatni dopunski protokol) od 19. decembra 1997. godine;

IMAJUĆI U VIDU koncept razmještanja NATO snaga i koalicionih snaga pod komandom i kontrolom NATO-a za ili preko teritorije Crne Gore u periodima mira, krize, vanrednih situacija i sukoba u podršci NATO operacija;

IMAJUĆI U VIDU koncept vježbi i operacija predviđenih da se održe s NATO-om, Partnerstvom za mir (PzM) i drugim NATO-vođenim snagama;

I UZIMAJUCI U OBZIR potrebe Crne Gore, u daljem tekstu Država domaćin i potrebe Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Komande vrhovnog savezničkog komandanta za transformaciju (HQ SACT), u daljem tekstu „Strateške komande”;

UČESNICI SU USAGLASILI SLJEDECE:

ODJELJAK JEDAN

DEFINICIJE

U svrhe ovog Memoranduma o razumijevanju i njegovih pratećih dokumenata primjenjuju se sljedeće definicije:

1-1 Snage. Svi sastavni djelovi NATO-vođenih snaga, uključujući svo osoblje, životinje, materijale i namirnice, zajedno sa bilo kojim civilnim djelovima NATO-vođenih snaga kako je određeno u NATO SOFA sporazumu, Pariskom protokolu i Partnerstvu za mir i od strane drugih država pod vođstvom NATO-a. NATO snage takođe uključuju sve snage (osoblje, životinje, materijale i namirnice itd.) iz ostalih nacija ovljašćenih od strane Sjevernoatlantskog savjeta, da učestvuju u Vježbu ili operaciji. Termin obuhvata i sve brodove, avione, vozila, prodavnice, opremu i municiju, kao i sve resurse za transport vazdušnim, kopnenim i pomorskim putem, zajedno sa službama podrške NATO-vođenih snaga, uključujući i ugovarače koji razmještaju ili daju podršku snagama.

1-2 NATO operacije. Vojne akcije, uključujući vježbe ili sprovоđenje strateške, taktičke, službene, administrativne vojne misije koje sprovode snage; postupak vođenja borbe, uključujući i napad, transport, snabdijevanje i manevre potrebne za ostvarivanje ciljeva bilo koje bitke ili kampanje.

1-3. NATO komandant. Vojni komandant u NATO lancu komandovanja.

1-4. NATO organizacije. Štab (komande) i organizovane jedinice snaga pod komandom i kontrolom NATO-a.

1-5. Međunarodni vojni štab (komanda). Međunarodni vojni štab u NATO integrисаној komandnoj strukturi ili strukturi. Ovo uključuje i štabne aktivnosti koje mogu biti privremena izdvojena mjesta ili jedinice štaba.

1-6. Nacionalni štab. Štab nacionalnih snaga pod komandom i kontrolom NATO-a.

1-7. Multinacionalni štab. Štab koga čini osoblje iz više od jedne države, osnovan sporazumom države učesnica i pod komandom i kontrolom NATO-a.

1-8. Države pošiljaoci. One države i vojni štab ili njegovi elementi raspoređeni na teritoriji Države domaćina kao podrška NATO operacijama.

1-9. Država domaćin. Crna Gora.

1-10. Strateški komandanti ili komande. Vrhovni saveznički komandant za Evropu (SACEUR), i Vrhovni komandant Savezničke komande za transformaciju (SACT), čije komande (štabovi) su SHAPE i HQ SACT.

1-11. Podrška države domaćina. Civilna i vojna pomoć pružena od strane Države domaćina u miru, vanrednim situacijama, krizi i sukobu, savezničkim snagama i organizacijama koje su razmještene na teritoriji Države domaćina ili prolaze preko teritorije države domaćina, njenih teritorijalnih voda ili vazdušnog prostora.

1-12. Zaštita snaga. Sve preuzete mjere i korišćena sredstva kako bi se minimalizirala ranjivost osoblja, objekata, opreme i aktivnosti od svake prijetnje i u svim situacijama, sačuvala autonomija djelovanja i operativna efektivnost snaga.

1-13. Troškovi. Troškovi koji su povezani s uspostavljanjem, podrškom i održavanjem nacionalnih, multinacionalnih ili međunarodnih štabova, snaga ili NATO organizacija. U svrhu ovog Memoranduma o razumijevanju i njegovih pratećih dokumenata:

a. NATO zajednički troškovi. Troškovi za koje je unaprijed dogovoren da budu kolektivna odgovornost Saveza (Alijanse).

b. Podijeljeni troškovi. Troškovi za koje je unaprijed dogovoren da će njihovo snošenje biti podijeljena odgovornost više država. Aranžmani o podijeljenim troškovima obično se zasnivaju na formuli koja je navedena u relevantnim Tehničkim sporazumima i/ili Sporazumima (aranžmanima) o zajedničkoj implementaciji.

c. Direktni nacionalni troškovi. Troškovi koji se smatraju odgovornošću jedne Države pošiljaoca.

1-14. NATO zajedničko finansiranje. Sredstva koja su obezbijedile države NATO-a i koja su dostupna nakon odobrenja kroz NATO budžet, za zajedničke troškove nastale za vrijeme sprovođenja NATO vojnih aktivnosti planiranih u budžetu.

1-15. Nota o pristupanju (NOA). Dokument koji pokazuje namjeru Države pošiljaoca da učestvuje u aranžmanima za Podršku države domaćina na osnovu odredbi ovog Memoranduma o razumijevanju za određene NATO vođene operacije.

1-16. Izjava o namjeri (SOI). Dokument koji pokazuje namjeru Države pošiljaoca da učestvuje u aranžmanima za Podršku države domaćina na osnovu odredbi ovog Memoranduma o razumijevanju, ali je podložan određenim posebnim ograničenjima. Država domaćin će potvrditi jesu li ograničenja prihvatljiva za pružanje Podrške države domaćina ili nijesu.

1-17. Tehnički sporazum (TA). Prateći bilateralni sporazum za određenu NATO vojnu aktivnost. On propisuje odgovornosti i postupke za pružanje Podrške države domaćina NATO komandantu i Državama pošiljaocima.

1-18. Sporazum (Aranžman) o zajedničkoj implementaciji (JIA). Ovo je prateći bilateralni aranžman koji utvrđuje posvećenost između potpisnika u vezi s pružanjem i prijemom Podrške države domaćina. To uključuje detaljne podatke o zahtijevanoj i ponuđenoj podršci, procedure za implementaciju i povrat sredstava ili uslove plaćanja na specifičnoj lokaciji.

1-19. Združeni upravni odbor za Podršku države domaćina (JHNSSC). Odbor osnovan na ad-hoc osnovi kojim kopredsjedavaju Država domaćin i NATO komandant. Odbor, sastavljen od ovlaštenih predstavnika iz svih Država pošiljaoca, Države domaćina i NATO komandanta će se sastajati radi koordinacije potrebnih proširenih aranžmana u

vezi sa Podrškom države domaćina, kao što su Tehnički sporazum ili Sporazum (aranžman) o združenoj implementaciji, prema potrebi.

1-20. Operativne lokacije. Lokacije smještene na teritoriji Države domaćina u svrhu operativne i/ili logističke podrške snagama za NATO vođene operacije. Ove lokacije su izdvojena mesta Strateške komande pod komandom i kontrolom NATO komandanta.

1-21 Učesnici su svjesni da će se primjenjivati NATO Rječnik pojmove i definicija (AAP-6) za značenje koje nije navedeno u okviru ovog Memorandum o razumijevanju.

ODJELJAK DVA

SVRHA

2-1. Svrha ovog Memoranduma o razumijevanju je utvrđivanje načina i postupaka za uspostavljanje operativnih lokacija i Pružanje podrške države domaćina NATO snagama, ili snagama podržanih od strane Države domaćina, tokom NATO operacija.

2-2. Ovaj Memorandum o razumijevanju i njegovi prateći dokumenti namijenjeni su da služe kao osnova za planiranje od strane odgovarajućih organa Države domaćina i NATO komandanta koji očekuju aranžmane o Podršci države domaćina za različite NATO – vođene operacije. Ove misije uključuju kako aktivnosti snaga koje su određene za razmještaj, tako i misije za snage koje tek treba da se odrede.

ODJELJAK TRI

OPSEG I OPŠTI ARANŽMANI

3-1. Odredbe NATO SOFA sporazuma ili Partnerstvo za mir SOFA sporazuma, Pariskog protokola i Dodatnog dopunskog protokola i bilo kojih relevantnih sporazuma koji su na snazi između Strateške komande i Države domaćina će se primjenjivati na sve NATO - vođene operacije.

3-2. Država domaćin prihvata da će operativne lokacije uspostavljene implementacijom ovog Memoranduma o razumijevanju biti izdvojena mesta vrhovnih štabova i da će aktivnosti koje će ti štabovi realizovati biti obaveze vrhovnih štabova. Lokacije će biti identifikovane u pratećim dokumentima ovog Memoranduma. Komanda i kontrola biće određeni u primjenjivim operativnim planovima.

3-3. Ovaj Memorandum o razumijevanju je namijenjen da bude u skladu s NATO doktrinom i politikom i obezbjeđuje krovni aranžman i strukturu za podršku države domaćina.

3-4. Država domaćin će pružiti podršku u svom punom kapacitetu, u zavisnosti od dostupnosti traženih resursa i u okviru praktičnih ograničenja u postojećim okolnostima,

snagama razmještenim u NATO vođenim operacijama. Pojedinosti ove podrške biće definisane se u pratećim dokumentima ovog Memoranduma.

3-5. Odredbe ovog Memoranduma o razumijevanju primjenjuju se u miru, vanrednim situacijama, krizi i sukobu ili u toku međunarodnih nestabilnosti o čemu će zajedničku odluku donijeti odgovarajuća tijela države domaćina i NATO-a.

3-6. Dok se Države pošiljaoci podstiču da učestvuju u NATO -vođenim operacijama i da prihvate odredbe ovog Memoranduma o razumijevanju kao krovnog dokumenta na osnovu kojeg Država domaćin obezbeđuje podršku, Država domaćin može, od slučaja do slučaja, organizovati i realizovati odvojene bilateralne sporazume s pojedinim državama.

3-7. Država domaćin i Strateški komandanti ili komande mogu odrediti predstavnike da pregovaraju o pratećim dokumentima koji podržavaju i dalje uređuju ovaj Memorandum o razumijevanju.

3.8. NATO vojne aktivnosti na koje se ovaj Memorandum o razumijevanju odnosi mogu zahtijevati multinacionalnu podršku vazdušnim operacijama u vidu aviona i helikoptera, a u slučaju luka, u vidu trgovачkih i vojnih plovila za podršku. Država domaćin potvrđuje da se kretanje aviona, helikoptera, brodova i njihovih posada na i preko teritorije Države domaćina odvija na osnovu opšteg odobrenja za vrijeme trajanja operacije. Država domaćin upravlja/kontroliše sve aspekte takvih odobrenja.

ODJELJAK ČETIRI

REFERENTNI DOKUMENTI

4-1. Referentna dokumenta koja su relevantna za ovaj Memorandum o razumijevanju sadržana su u Prilogu (Aneksu) A.

ODJELJAK PET

ODGOVORNOSTI

U okviru odredbi ovog Memoranduma o razumijevanju:

5-1. DRŽAVA DOMAĆIN

a. Tokom izrade pratećih dokumenata kada nastanu promjene, kao i nakon završetka izrade ovih dokumenata, Država domaćin će obezbijediti pravovremeno obavještenje NATO komandantu o dostupnosti traženih resursa ili bilo kakvog nedostatka vezanog za sposobnosti pružanja podrške domaćina. Država domaćin uzima u obzir da se NATO planeri oslanjaju na izradjena prateća dokumenta u ovom Memorandumu o razumijevanju i zahtijevaju pravovremeno obavještenje o planiranim promjenama u nacionalnoim ustanovama i sposobnosti.

- b. U svrhu pružanja podrške, Država domaćin će napraviti potrebne aranžmane kako bi uključila civilne i komercijalne izvore podrške. Komercijalno nabavljena podrška će se dobiti putem konkurentnog tenderskog postupka od ponuđača sa najnižom ponudom.
- c. Država domaćin će voditi administrativne i finansijske evidencije potrebne za utvrđivanje nadoknade Državi domaćinu za resurse obezbijeđene snagama. Evidencije koje dokumentuju transakcije finansirane kroz NATO budžet biće dostupne po potrebi NATO-u u svrhu revizije.
- d. Kvalitet roba i usluga koje je nabavila Država domaćin biće u skladu sa specifikacijama utvrđenim u pratećim dokumentima.
- e. Država domaćin zadržće kontrolu nad svojim vlastitim resursima za podršku, osim ako kontrola navedenih resursa nije potrebna.
- f. Država domaćin će obezbijediti, prije bilo kakve NATO vojne aktivnosti, cjenovnik za svaku relevantnu ili identifikovanu podršku države domaćina.
- g. Država domaćin će pozvati Države pošiljaoce da prihvate odredbe ovog Memorandum o razumijevanju bilo Notom o pristupanju ili Izjavom o namjeri.
- h. Država domaćin u saradnji s NATO komandantom će obezbijediti snagama medicinsku i stomatološku podršku vojnog osoblja ili objekte Države domaćina, pod istim uslovima kakvi su obezbijedeni vojnom osoblju Države domaćina.
- i. Država domaćin će propisati postupke za uspostavljanje kontakta za medicinsku podršku između Države domaćina i Države pošiljaoca, uključujući i medicinske osobe za kontakt.
- j. Tokom izrade pratećih dokumenata, Država domaćin će obezbijediti NATO komandantu kopije na engleskom jeziku bilo kog propisa iz oblasti zdravstva, bezbjednosti, zaštite sredine i poljoprivrede, koji se mogu primijeniti na NATO vodjene operacije, kao i kopije propisa u vezi sa skladištenjem, transportom ili odlaganjem opasnih materijala.

5-2. NATO KOMANDANT

- a. NATO komandant će obezbijediti, u najvećoj mogućoj mjeri, da prateći dokumenti preciziraju vrstu, količinu i kvalitet tražene podrške. Uzima se u obzir da misija i struktura snaga ne mogu biti precizirani prije njihovog određivanja u Operativnom planu (OPLAN), Operativnom naređenju (OPNAR) ili Operativnom naređenju za vježbu (EXOPORD). NATO komandant će pružiti dodatne informacije neophodne za planiranje Državi domaćinu što je prije moguće.
- b. NATO komandant će dati blagovremeno obavještenje Državi domaćinu o bilo kojoj izmjeni okolnosti i po potrebi predložiće izmjenu pratećih dokumenata.
- c. NATO komandant će utvrditi da li su sredstva za Zajedničko finansiranje dostupna i koji su zahtjevi opravdani za Zajedničko finansiranje.

d. NATO komandant će definisati i utvrditi prioritete za zahtijevanu Podršku države domaćina i odobriti cjenovnik za Zajedničke troškove.

e. NATO komandant će obezbjediti finansijsku nadoknadu Državi domaćinu za dogovorenou Podršku države domaćina ako se pružena podrška plaća kroz Zajedničko finansiranje. U svim drugim slučajevima, NATO komandant pomaže koliko je moguće u rješavanju finansijskih obaveza između Države domaćina i Države pošiljaoca.

f. Ako su zahtjevi države pošiljaoca u koliziji (sukobu) sa zahtjevima za resurse NATO komandanta, odgovarajući NATO komandant će riješiti nesporazum sa predmetnom Državom pošiljaocem.

g. NATO komandant će identifikovati osoblje i ostale zahtjeve za funkcionisanje lokacija koje će biti uspostavljene u Državi domaćinu.

h. NATO komandant će olaksati standardizaciju zahtjeva za podršku i troškove tokom pregovora na Zdruzenom upravnom odboru za podršku države domaćina (JHNSSC).

5.3 DRŽAVE POŠILJAOCI

a. Države pošiljaoci mogu odlučiti da učestvuju u strukturi i procedurama za podršku države domaćina prihvatajući odredbe ovog memoranduma o razumijevanju putem Note o prihvatanju ili izdavanjem Izjave o namjeri za određenu NATO operaciju.

b. Države pošiljaoci će odrediti zahtjeve za podršku koje će dostaviti Državi domaćinu i odgovornom NATO komandantu.

c. Za zahtjeve vezane za Direktne nacionalne troškove, Država pošiljalac po pravilu učestvuje u pregovorima za podršku države domaćina tokom sastanka Zdruzenog upravnog odbora za podršku države domaćina ili direktno sa Državom domaćinom ako Upravni odbor za podršku države domaćina nije uspostavljen. Države pošiljaoci obezbjeđuju Državi domaćinu direktno plaćanje ili nadoknadu za podršku države domaćina samo za usluge obezbijeđene iz vojnih izvora osim ako nisu korištene druge dogovorene procedure plaćanja. Podršku obezbijeđenu iz komercijalnih civilnih izvora platiće direktno Države pošiljaoci, prema ugovorima koje su potpisali Država domaćin i Države pošiljaoci.

d. Države pošiljaoci obezbijediće ovlašćeno osoblje za učestvovanje u razgovorima o podršci države domaćina na Upravnom odboru za podršku države domaćina.

e. Države pošiljaoci će obavijestiti Državu domaćinu i odgovarajućeg NATO komandanta koji traži podršku države domaćina o promjenama u zahtjevima za podršku države domaćina čim se one pojave i podnose revidirane zahtjeve za podršku države domaćina i/ili izvještaj o stanju.

f. Države pošiljaoci su odgovorne za troškove svih civilnih medicinskih ili stomatoloških usluga pruženih od strane Države domaćina.

g. Države pošiljaoci moraju poštovati propise i postupke Države domaćina iz oblasti zdravstva, bezbjednosti, zaštite okoline i poljoprivrede koji su utvrđeni za operativne lokacije kao i sve propise Države domaćina za skladištenje, transport ili odlaganje opasnih materijala.

ODJELJAK ŠEST

FINANSIJSKE ODREDBE

6-1. Obostranim sporazumom i/ili relevantnim međunarodnim konvencijama, aktivnosti međunarodnih vojnih komandi (štabova), operativne lokacije, plovila u vlasništvu i/ili iznajmljena od strane NATO-a, vazduhoplovi, vozila i goriva, ulja i maziva obezbjeđena za snage biće oslobođeni od svih poreza, carina, državnih putarina, naknada i svih sličnih troškova.

6-2. Pariski protokol i Dodatni dopunski protokol i carinski međunarodni zakon koji predviđaju imunitete i povlastice u vezi sa Saveznim komandama, primjenjivaće se na sve međunarodne komande, elemente komande, izdvojena mjesta koja mogu biti razmještene u Državi domaćinu nakon izvodjenja NATO - vođene operacije.

6-3 Kad potpuno oslobođenje od poreza, carina, naknada i sličnih troškova nije moguće za nabavke izvršene od subjekata privrede države domaćina, naknade se neće naplaćivati po višoj stopi od one koja se primjenjuje na oružane snage države domaćina. Svi nastali troškovi trebaju biti obrađeni uz minimum administracije.

6-4. Finansijske transakcije, uključujući prenos sredstava i otvaranje računa u bilo kojoj privatnoj ili državnoj banci, sprovode se bez državnih naknada.

6-5. Konačni finansijski dogovori, posebno oni koji se odnose na NATO zajedničko finansiranje, biće određeni tek neposredno prije održavanja NATO vojne aktivnosti. Svi prethodni finansijski dogovori, ipak, moraju biti određeni u odnosu na maksimalne finansijske obaveze NATO-a. Troškovi za koje ne postoji dogovor da su predmet plaćanja od strane NATO, prije nego je trošak nastao, neće biti plaćeni iz zajedničkog NATO fonda.

6-6. Prateća dokumenta obezbjediće početnu osnovu za procjenu troškova i biće osnova za razvrstavanje troškova bilo kao NATO zajedničkih troškova, Podijeljenih troškova ili Direktnih nacionalnih troškova.

6-7. Kad NATO komandant utvrdi da su određeni troškovi prihvatljivi i opravdani za NATO zajedničko finansiranje (iz odobrenog budžeta), taj strateški komandant ili ta komanda će odobriti zajedničko finansiranje za te troškove i platiće ih bilo direktno ili nadoknadom sredstava državi domaćinu.

6-8. Kad je za određene troškove utvrđeno da se mogu pripisati više od jednoj državi, takvi troškovi se mogu identifikovati kao podijeljeni troškovi i mogu, na osnovu uzajamnog

sporazuma uključenih država, biti podijeljeni u skladu s formulom podjele troškova odobrenom u tehničkom aranžmanu ili drugom pratećem dokumentu.

6-9. Naknade za civilne i vojne materijale i usluge koje pruža država domaćin neće se naplaćivati po višoj stopi od one koja se primjenjuje na Oružane snage države domaćina i neće uključivati administrativne ili dodatne režijske troškove, ali mogu biti predmet usklađivanja zbog rokova isporuke, mjesta isporuke ili sličnih razloga. Refundacija će se vršiti za podršku koju je pružilo vojno osoblje.

6-10. NATO komandant i Države pošiljaoci mogu ugovarati materijalna sredstva, usluge ili drugu podršku direktno sa dobavljačima.

6-11. Vozila u vlasništvu NATO-a i vojna vozila Države pošiljaoca su samoosigurana i kao takva mogu se koristiti bez komercijalnog osiguranja.

6-12. Država domaćin ne snosi nikakvu finansijsku obvezu u ime NATO komandanta ili Država pošiljaoca, osim ako to nije unaprijed izričito zatraženo od strane ovlašćenog predstavnika NATO komandanta ili država pošiljaoca, i ako obaveza plaćanja troškova nije unaprijed dogovorena. Dalje, finansijska sredstva neće biti raspoloživa dok Strateska komanda ili Države pošiljaoci ne odobre mjerodavna prateća dokumenta i implementiraju ista.

6-13. Oblast finansiranja nije definisana ovim Memorandumom o razumijevanju, i ovaj dokument ne predstavlja obaveznu finansiranju od strane NATO komandanta ili Država pošiljaoca. Detaljni finansijski aranžmani i procedure refundacije sredstava biće definisani u pratećim dokumentima.

6-14. Uspostavljanje operativnih lokacija za podršku NATO vojnih aktivnosti ne predviđa gradnju ili obnovu infrastrukture.

ODJELJAK SEDAM

PRAVNA PITANJA

7-1. Strateška komanda će obavljati, ili može delegirati vršenje pravnih radnji bitnih za sprovođenje aktivnosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na, ostvarivanje sposobnosti za sklanjanje ugovora, učestvovanje u sudskim ili upravnim postupcima i sticanje i raspolaganje imovinom.

7-2. Pravni položaj snaga razmještenih na teritoriju Države domaćina određuje se u skladu sa NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom, Pariskim protokolom i/ili Dodatnim dopunskim protokolom.

7-3. Oprema, zalihe, proizvodi i materijali koji su privremeno unešeni u i izveženi iz teritorije Drzave domaćina vezano za NATO operacije, su oslobođeni svih poreza, carina,

naknada. Ostale carinske procedure ce se definisati u skladu sa NATO SOFA ili PzM SOFA, Pariskim protokolom ili Dodatnim dopunskim protokolom.

7-4. Neugovorna potraživanja koja proizlaze iz, ili su u vezi sa, sproveđenjem ovog memoranduma o razumijevanju rješavaće se u skladu s odredbama NATO SOFA sporazuma ili Partnerstvo za mir SOFA sporazuma.

7.4 Država domaćin će obrađivati i rješavati ugovorna potraživanja kroz odgovarajuće postupke u skladu sa pravnim sistemom Države domaćina, uz povraćaj sredstava od NATO komandanta ili Država pošiljaoca.

ODJELJAK OSAM

ZAŠTITA SNAGA

8-1. Sveobuhvatna i efektivna zaštita snaga planira se za statičnu NATO komandu (štab), operacije, obuke, vjezbe i detaljno će se razraditi u Operativnom planu (OPLAN), ili Planovima vježbe (EXPIs) ili dodatnim ugovorima, prema potrebi. Zaštita snaga će se implementirati u skladu sa NATO politikom i procedurama i na način koji je usklađen sa NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom. Ni pod kojim uslovima zahtijevana ili obezbijeđena zaštita snaga neće biti u suprotnosti sa NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom ili zakonima Države domaćina.

8-2. Država domaćin, prema potrebi, obavještava Države pošiljaoce i NATO komandanta o svojim predloženim mjerama zaštite snaga, ograničenjima i restrikcijama.

8-3. Svaka Država pošiljalac, prema potrebi, odgovorna je da identificuje svoja ograničenja i nedostatke u zaštiti snaga i da se u vidu zahtjeva za podrškom za zaštitu snaga obrati Državi domaćinu i NATO komandantu.

8.4 Kao dodatak propisanim zadacima za zaštitu snaga, definisanim u NATO procedurama za zaštitu snaga, NATO komandant je odgovoran za koordinaciju tražene i ponuđene zaštite snaga između Države pošiljaoca i Države domaćina u cilju adekvatne organizacije zaštite snaga.

ODJELJAK DEVET

BEZBJEDNOST I OBJELODANJIVANJE (OTKRIVANJE) INFORMACIJA

9-1. Učesnici i Države pošiljaoci ce slijediti uputstvo NATO bezbjednosnih procedura u skladištenju, rukovanju, prenošenju i čuvanju tajnih podataka koji su skladišteni, korišćeni, generisani, prenešeni ili razmjenjeni kao rezultat implementacije ovog Memoranduma o razumijevanju.

9-2. Informacije koje je dostavio bilo koji Učesnik ili država pošiljalac bilo kome drugom u povjerenju i podaci koje je proizveo bilo koji Učesnik ili Država pošiljalac, a koji zahtijevaju određivanje stepena tajnosti, će ili zadržati svoju izvorni stepen tajnosti, ili će im se dodijeliti stepen tajnosti koji obezbjeđuje stepen zaštite od objelodanjivanja, koji je jednak onom koji zahtijeva drugi Učesnik ili Država pošiljalac.

9-3. Svaki Učesnik i država pošiljalac će preuzeti sve raspoložive zakonske mjere kako bi sve razmijenjene tajne podatke očuvali od objelodanjivanja, osim ako drugi Učesnici i/ili Države pošiljaoci ne pristanu na takvo objelodanjivanje.

9-4. Kako bi pomogao u obezbjeđivanju željene zaštite, svaki Učesnik ili Država pošiljalac označava one podatke dostavljene drugom kao tajne podatke uz objašnjenje koje upućuje na njihov izvor, stepen tajnosti, uslove objavljivanja, informaciju da se podaci odnose na određenu NATO vojnu aktivnost, i da su dostavljeni uz određeni stepen tajnosti.

9-5. Posjete osoblja će se dogovorati u skladu sa procedurama navedenim u CM (2002) 49.

ODJELJAK DESET

STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE I RASKID

10-1. Ovaj Memorandum o razumijevanju stupaće na snagu danom stavljanja zadnjeg potpisa i ostaje na snazi osim ako ga ne raskine bilo koji Učesnik dostavljanjem pisanih obavještenja svim ostalim Učesnicima šest mjeseci unaprijed.

10-2. Sve odredbe odjeljaka 6, 7, i 9 će nastaviti da se primjenjuju u slučaju povlačenja bilo kojeg Učesnika ili nakon prestanka važenja ovog Memoraduma o razumijevanju do ispunjenja svih obaveza. Države pošiljaoci će ispuniti sve obaveze u slučaju bilo kakvog povlačenja ili prestanka važenja ovog Memoranduma.

ODJELJAK JEDANAEST

IZMJENE I DOPUNE I TUMAČENJE

11-1. Ovaj Memorandum o razumijevanju može se izmijeniti ili dopuniti u pisanim oblicima na osnovu uzajamne saglasnosti svih Učesnika.

11-2. Sporovi u tumačenju i primjeni ovog Memoraduma o razumijevanju rješavaće se konsultacijama između Učesnika na najnižem mogućem nivou i neće se upućivati bilo kojem nacionalnom ili međunarodnom sudu ili trećoj strani na rješavanje.

11-3. Ovaj Memorandum o razumijevanju potписан je u četiri originalna primjerka, svaki od njih sadrži tekst na engleskom jeziku.

11-4. U slučaju razlika u tumačenju ovog Memoranduma o razumijevanju, mjerodavna je Engelska verzija teksta.

Gore navedeno predstavlja sporazum postignut između Vlade Crne Gore i Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu i Vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju, o ovdje navedenim pitanjima.

Za Crnu Goru

Ime: Boro Vučinić

Naziv/čin: ministar odbrane

Dana _____, Podgorica, Crna Gora

Za Vrhovnu komandu Savezničkih snaga za Evropu i

Za Komandu Vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju

---

Karl-Heniz Lather

General, Njemačka Vojska

Načelnik Štaba

Dana _____, Mons, Belgija

Prilozi/aneksi:

- A. Referentni dokumenti
- B. Nota o pristupanju (NOA)/Izjava o namjeri (SOI)

ANEKS A
MEMORANDUMA O RAZUMJEVANJU
OD 10. SEPTEMBRA 2009.GODINE,

REFERENTNI DOKUMENTI

- a. Sjevernoatlantski ugovor, od 04. aprila 1949.godine,
- b. Okvirni dokument Partnerstva za mir izdat od strane šefova država i vlada koji su učestvovali u sastanku Sjevernoatlantskog savjeta (Ovirni dokument), od 10. januara 1994. godine,
- c. Sporazum između strana Sjevernoatlantskog ugovora u vezi sa statusom Sporazuma snaga (NATO SOFA), od 19. juna 1951. godine,
- d. Sporazum između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica u Partnerstvu za mir vezano za status Sporazuma snaga (PzM SOFA), od 19. juna 1995. godine,
- e. Dodatni dopunski protokol Sporazuma između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica Partnerstva za mir u vezi sa statusom njihovih snaga (Dodatni dopunski protokol) od 19. decembra 1997. godine.
- f. Protokol o status međunarodnih vojnih komandi (štabova) postavljenih u skladu sa Sjevernoatlantskim ugovorom (Pariški protokol), od 28. avgusta 1952. godine.
- g. MC 36/2 – Dijeljenje odgovornosti u ratnom stanju izmedju nacionalnih komandanata i Visih podcenjenih saveznickih komandanata,
- h. MC 317 – Struktura snaga
- i. MC 319/1 – NATO Načela i politike vezane za logistiku
- j. MC 326/1 – Načela i politike vezane za medicinsku podršku
- k. MC 334/1 – NATO Načela i politike o pružanju podrške zemlje domaćina
- l. MC 336/1 - Koncept pokreta i transporta za NATO.
- m. MC 400/2 – Smjernice Vojnog komiteta za vojnu implemetaciju Saveznicke strategije.
- n. NATO STANAG i direktive koje se primjenjuju za logističku podršku i finansijsku nadoknadu.
- o. NATO koncept o pomorskim operacijama (COMAROPS).
- p. ALP – 9, Doktrina logistike za kopnene snage.
- q. ALP -1, Multinacionalne Pomorske logističke snage
- r. AJP -4.5 (A) Saveznicka zdruzena publikacija (Izdanje) za doktrinu i procedure za podršku zemlje domaćina.
- s. ALP -13, Logistička doktrina o vazduhoplovstvu
- t. AAP – 6 Rjecnik termina.
- u. Smjernice za operativno planiranje
- v. C-M (55) 15, Bezbjednost u okviru NATO-a
- w. Bi – SC Direktiva za obuku 75-3

ANEKS B
MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU
OD 10. SEPTEMBRA 2009. GODINE

**NOTA O PRISTUPANJU/IZJAVA O NAMJERI
DA UČESTVUJE U PODRŠKU DRŽAVE DOMAĆINA I
FINANSIJSKIM I DRUGIM ODGOVORNOSTIMA POSTAVLJENIM
UNUTAR CRNE GORE
ZA OPERACIJE/VJEZBU**

Vlada .....(DP), koju predstavlja .....

Nakon sto je odlučila da će njene Oružane snage učestvovati u Operaciji/vježbi ....., imajući u vidu cjelokupni Koncept Operacija/vježbi u okviru NATO doktrine i izražavajući želju da učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške države domaćina i finansijske i druge odgovornosti Crne Gore, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Komande vrhovnog savezničkog komandanta za transformaciju (HQ SACT) i drugih država pošiljalaca vezano za pružanje podrške tim oružanim snagama tokom Operacije/vježbe.

ODLUČUJE DA UČESTVUJE I OBAVEŽE SE ODREDBAMA NAVEDENIM U:

Memorandumu o razumjevanju izmedju Crne Gore i Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), i Komande vrhovnog savezničkog komandanta za transformaciju (HQ SACT) vezano za pružanje podrške države domaćina tokom NATO operacije/vježbe ....., dana ....., kako slijedi:

U svojstvu Države pošiljalac za planiranje, pripremu i učešće na NATO operaciji/vježbu kroz gorenavedeni Memorandum o razumjevanju. (*kada se ograničenja trebaju navesti, slijedeći rjeci se mogu dodati: predmet sledećih ograničenja, zatim ih navesti ukoliko je potrebno*)

Za Vladu .....(DP)

.....
Datum:.....

NAPOMENA: OVAJ DIO JE NEOPHODAN ISKLJUČIVO UKOLIKO DRŽAVA POŠILJALAC OBEZBJEDI IZJAVU O NAMJERI SA OGRANIČENJIMA. TADA DRŽAVA DOMAĆIN SE MORA SLOŽITI SA TIM OGRANIČENJIMA POTPISUJUĆI IZJAVU O NAMJERI I VRAĆA JE DRŽAVI POŠILJALAC RADI POTVRDJIVANJA.

Država domaćin će/neće pružiti podršku Oružanim snagama Vlade ..... (DP) koje učestvuju u Operaciji/vježbu pod odredbama Memoranduma o razumijevanju za pružanje podrške države domaćina i ograničenjima .....(DP).....

ZA VLADU CRNE GORE (DD)

.....
.....
.....

Datum:

NATO UNCLASSIFIED
Releasable to PfP

TT 207597

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING BETWEEN
THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO
AND
SUPREME HEADQUARTERS ALLIED POWERS EUROPE
AND
HEADQUARTERS SUPREME ALLIED COMMANDER TRANSFORMATION
REGARDING
THE PROVISION OF HOST NATION SUPPORT FOR THE EXECUTION OF THE
NORTH ATLANTIC TREATY ORGANISATION
OPERATIONS AND EXERCISES

The Government of Montenegro, represented by the Ministry of Defence (MoD), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT), hereinafter referred to as "the Participants",

HAVING REGARD TO the provisions of the North Atlantic Treaty, dated in Washington on 04 April 1949, and in particular Article 3 thereof;

HAVING REGARD to the Partnership for Peace Framework Document issued by the Heads of State and Government Participating in the Meeting of the North Atlantic Council (Framework Document), dated 10 January 1994;

HAVING REGARD TO the provisions of the Agreement among States Parties to the North Atlantic Treaty and the Other States Participating in the Partnership for Peace Regarding the Status of Forces Agreement (PfP SOFA), dated 19 June 1995, and including the Additional Protocol to this Agreement dated 19 June 1995;

HAVING REGARD TO the provisions of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty Regarding the Status of Forces Agreement (NATO SOFA), dated 19 June 1951;

HAVING REGARD TO the provisions of the Protocol on the Status of International Military Headquarters set up Pursuant to the North Atlantic Treaty (Paris Protocol), dated 28 August 1952;

HAVING REGARD to the provisions of the Further Additional Protocol to the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace Regarding the Status of Their Forces (Further Additional Protocol), dated 19 December 1997;

HAVING REGARD TO the concept of deploying NATO forces and coalition forces under NATO command and control to or through the territory of Montenegro during periods of peace, crisis, emergency or conflict in support of NATO operations;

HAVING REGARD TO the concept of exercises and operations anticipated to take place with NATO, Partnership for Peace (PfP) and other NATO-led forces;

AND IN CONSIDERATION of the needs of Montenegro, hereinafter called the Host Nation (HN), and the needs of the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) hereinafter referred to as the Strategic Commands;

HAVE REACHED THE FOLLOWING UNDERSTANDING:

SECTION ONE

DEFINITIONS

For the purposes of this MOU, and its supporting documents, the following definitions apply:

1-1. **Forces.** All components of a NATO-led force, to include all personnel, animals, materiel, and provisions, together with any civilian components of such forces as defined in the NATO SOFA, Paris Protocol and PfP counterparts. NATO Forces also includes any forces (personnel, animals, materiel and provisions, etc.) from any nation authorised by the North Atlantic Council to participate in the Exercise or Operation. The term also includes all ships, aircraft, vehicles, stores, equipment, and ammunition, as well as all air, land and sealift movement resources, together with their support services including contractors deploying or supporting the force.

1-2. **NATO Operations.** Military actions including exercises, or the carrying out of a strategic, tactical, service, training, or administrative military mission performed by forces; the process of carrying on combat, including attack, deployment, supply and manoeuvres needed to gain the objectives of any battle or campaign.

1-3. **NATO Commander.** A military commander in the NATO chain of command.

1-4. **NATO Organisations.** Headquarters and organised units of forces under NATO command and control.

1-5. **International Headquarters.** International Military Headquarters in the NATO integrated command structure. Includes activities that may be temporary detachments or units of the headquarters.

1-6. **National Headquarters.** Headquarters of national forces under NATO command and control.

1-7. **Multinational Headquarters.** Headquarters with personnel from more than one nation formed by agreement of participating nations and under NATO command and control.

1-8. **Sending Nations (SNs).** Those nations and headquarters or its elements deploying to the HN territory in support of NATO Operations.

1-9. **Host Nation (HN).** Montenegro

1-10. **Strategic Commanders or Commands (SC).** Supreme Allied Commander Europe (SACEUR) and Supreme Allied Commander Transformation (SACT), whose headquarters are SHAPE and HQ SACT respectively.

1-11. **Host Nation Support (HNS).** The civil and military assistance rendered in peace, emergency, crisis situations or periods of international tension or conflict by a

HN to allied forces and organisations, which are located on, operating in or transiting through the Host Nation's territory, territorial waters or airspace.

1-12. Force Protection (FP). All measures taken and means used to minimise the vulnerability of personnel, facilities, equipment and operations to any threat and in all situations, to preserve freedom of action and the operational effectiveness of the force.

1-13. Expenses. Those expenditures associated with the establishment, support and sustainment of national, multinational or international headquarters, forces or NATO organisations. For the purposes of this MOU and its follow-on documents:

- a. **NATO Common Costs.** Those expenses agreed in advance to be the collective responsibility of the Alliance.
- b. **Shared Costs.** Those expenses agreed in advance to be the shared responsibility of more than one nation. Shared Cost arrangements are usually based on a formula detailed in the relevant Technical Arrangement and/or Joint Implementation Arrangements.
- c. **Direct National Costs.** Those expenses considered the responsibility of a single SN.

1-14. NATO Common Funding. Funds provided by NATO nations and made available upon approval through NATO budgets for Common Costs incurred during the conduct of the operation or exercise specified therein.

1-15. Note of Accession (NOA). A document indicating the intent of an SN to participate in arrangements for HNS under the provisions of this MOU for a specified NATO led operation.

1-16. Statement of Intent (SOI). A document indicating an SN's intent to participate in arrangements for HNS under the provisions of this MOU, but subject to certain specific reservations. The HN will confirm whether or not the reservations are acceptable for the provision of HNS.

1-17. Technical Arrangement (TA). A follow-on bilateral arrangement for a specified NATO led operation. It details the responsibilities and procedures for the provision of HNS by the HN to the NATO Commander and SN(s).

1-18. Joint Implementation Arrangement (JIA). A follow-on bilateral arrangement that establishes the commitment between the signatories concerning the provision and receipt of HNS. It includes detailed information on the required and offered support, site-specific procedures for implementation and reimbursement or payment terms.

1-19. Joint Host Nation Support Steering Committee (JHNSSC). A committee established on an ad hoc basis and co-chaired by the HN and NATO Commander. The committee, comprised of authorised representatives from all SNs, the HN and

NATO Commander, will meet to coordinate the necessary amplifying arrangements regarding HNS, such as the TA and JIA(s), as appropriate.

1-20. **Operational Sites.** Sites situated in the territory of the HN for the purpose of operational and/or logistics support to the force for NATO-led operations. These sites are detachments of a Strategic Command under the command and control of the NATO Commander.

1-21. Unless a meaning is specified within this MOU, the NATO Glossary of Terms and definitions (AAP-6) will apply.

SECTION TWO

PURPOSE

2-1. The purpose of this MOU is to establish policy and procedures for the establishment of operational sites and the provision of HNS to NATO forces in, or supported from the HN, during NATO operations.

2-2. This MOU and its follow-on documents are intended to serve as the basis for planning by the appropriate HN authority and by NATO Commander anticipating HNS arrangements for a variety of NATO-led operations. These missions include those for which deploying forces have been identified and those for which forces are yet to be identified.

SECTION THREE

SCOPE AND GENERAL ARRANGEMENTS

3-1. The provisions of the NATO SOFA or PfP SOFA, Paris Protocol and the Further Additional Protocol and any other relevant agreements as may be in force between the SC and HN, will apply to all NATO operations.

3-2. The HN recognises operational sites set up under implementation of this MOU to be detachments of the establishing SC and the activities of such detachments to be undertakings of the SC. The sites to be established will be identified in follow-on documents. Command and control arrangements will be assigned in applicable operational plans.

3-3. This MOU is intended to be in accordance with NATO doctrine and policy and provides an umbrella arrangement and structure for HNS.

3-4. The HN will provide support within its fullest capacity, subject to availability and within the practical limitations of the circumstances that then exist, to the forces deployed on NATO-led operations. The details of this support will be addressed in follow-on documents.

3-5. The provisions of this MOU apply in peace, emergencies, crisis and conflict or periods of international tension as may be mutually determined by the appropriate HN and NATO authorities.

3-6. While SNs are encouraged to participate in NATO-led operations and to accept the provisions of this MOU as the umbrella document under which HNS is provided by the HN, separate bilateral agreements with individual nations may be taken into account by the HN on a case-by-case basis.

3-7. The HN and SC may designate representatives to negotiate follow-on documents that support and amplify this MOU.

3-8. NATO-led operations supported by this MOU may require multinational support air operations by fixed wing aircraft and helicopters, and in the case of ports, by merchant and military support vessels. The HN acknowledges that movement of such aircraft, helicopters, ships and their crews in and through HN territorial areas, will take place under a general clearance for the duration of the operation. The HN will administer/control all aspects of such a clearance.

SECTION FOUR

REFERENCE DOCUMENTS

4-1. Reference documents that may be applicable to this MOU are contained at Annex A.

SECTION FIVE

RESPONSIBILITIES

Within the provisions of this MOU:

5-1. HOST NATION

a. During development of supporting documents and as changes occur, and following completion of these documents, the HN will provide timely notice to the appropriate NATO Commander concerning the availability or any deficiencies of HNS capabilities. The HN takes note that NATO planners rely on the developed supporting documents to this MOU and require timely notice of planned changes to the national establishment and capabilities.

b. In order to provide support, the HN will make the necessary arrangements with sources of support, to include civil and commercial sources. Commercially procured support will be obtained via a competitive bidding process from the lowest compliant bidder.

- c. The HN will keep the administrative and financial records necessary to establish reimbursement to the HN for resources provided to the forces. Records documenting transactions funded through NATO budgets will be made available to NATO as required for audit purposes.
- d. The standard of goods and services supplied by the HN will be in accordance with the details set out in the supporting documents.
- e. The HN will retain control over its own HNS resources, unless control of such resources is released.
- f. The HN will provide, in advance of any NATO-led operation, a price list for any relevant or identified HNS.
- g. The HN will invite SNs to accept the provisions of this MOU by either a NOA or SOI.
- h. The HN will provide the procedures for the medical links between HN and SN, including medical points of contact (POCs).
- i. The HN, in coordination with the NATO Commander, will provide to the force, medical and dental support by HN military personnel/facilities under the same conditions as provided to the HN armed forces.
- j. During development of supporting documents, the HN will provide the NATO Commander with copies of any health, safety, environmental and agricultural regulations, which may apply to a NATO-led operation, as well as any regulations in respect to the storage, movement, or disposal of hazardous materials.

5-2. **NATO COMMANDER**

- a. The NATO Commander will ensure, to the maximum extent possible, that supporting documents specify the type, quantity, and quality of support required. It is noted that the mission and force structure cannot be specified before designation in an Operation plan (OPLAN), an Operational Order (OPORD), or an Exercise Operational Order (EXOPORD). The NATO Commander will provide supplementary information necessary for HN planning as soon as practicable.
- b. The NATO Commander will give timely notice of any change in circumstances to the HN and will propose modification of follow-on documents, as appropriate.
- c. The NATO Commander will determine whether Common Funding is available and which requirements are eligible for Common Funding.
- d. The NATO Commander will define and prioritise required HNS and approve the pricing for Common Costs.

- e. The NATO Commander will ensure financial reimbursement to the HN for agreed HNS if paid for through Common Funding. In all other cases, the NATO Commander will aid so far as possible in the resolution of financial obligations between the HN and the SNs.
- f. If SN requirements conflict with the NATO Commander's resource distribution priorities, the appropriate NATO Commander will resolve the conflict with the SNs involved.
- g. The NATO Commander will identify personnel and other requirements for the operation of sites to be established in the HN.
- h. The NATO Commander will facilitate standardisation of support requirements and costs during negotiations and/or at the JHNSSC.

5-3. SENDING NATIONS

- a. SNs may elect to participate in the structure and procedures for HNS by accepting the provisions of this MOU through an NOA or by issuing an SOI for a specified NATO operation.
- b. SNs will identify HNS requirements to the HN and responsible NATO Commander.
- c. For Direct National Cost requirements, the SN will normally participate in negotiations for HNS during the JHNSSC or directly with the HN if a JHNSSC is not established. SNs will provide direct payment or reimbursement for HNS to the HN, only for services provided from military sources unless other payment procedures are used as agreed. Under contractual arrangements made by the HN and the SNs, the support provided from commercial or civilian resources will be paid for directly by the SNs.
- d. SNs will provide authorised personnel to participate in HNS discussions during the JHNSSC, if established.
- e. SNs will report changes in HNS requirements to the HN and appropriate NATO commander as they occur and shall submit revised HNS requirements and/or status reports.
- f. SNs are responsible for the cost of any civilian medical or dental services rendered by the HN.
- g. SNs must follow HN health, safety, environmental and agricultural regulations and procedures that have been identified for operational sites, as well as any HN regulations for the storage, movement, or disposal of hazardous materials.

SECTION SIX

FINANCIAL PROVISIONS

6-1. By mutual agreement and/or international convention, activities of international headquarters, operational sites, NATO-owned and/or chartered vessels, aircraft, vehicles, POL and forces provided to NATO will be free from all taxes, duties, state tolls, fees, and all similar charges.

6-2. The Paris Protocol, Further Additional Protocol and customary international law, which implements immunities and privileges respecting Allied Headquarters, will be applied to any international headquarters, headquarters element, detachment that may deploy to HN following the implementation of a NATO-led operation.

6-3. Where complete exemption from taxes, duties, fees, and similar charges is not possible, charges will not be levied at a higher rate than applied to the HN armed forces. All expenses should be processed with the least amount of accompanying administrative requirements.

6-4. Financial transactions, to include the transfer of funds and creation of accounts, at any private or governmental bank institution are to be conducted without acquiring charges or fees of any kind.

6-5. Final financial arrangements, particularly those related to NATO Common Funding, will likely only be determined just prior to the implementation of a NATO operation. All financial arrangements negotiated beforehand must, however, be specific as to NATO's maximum financial liabilities. Expenses not specifically agreed to as being a NATO funded expense, prior to the expense being incurred, will not receive NATO Common Funding.

6-6. Follow-on documents will provide the initial basis for cost estimates and will serve as the basis for the categorisation of expenses as NATO Common Costs (if applicable), Shared Costs, or Direct National Costs.

6-7. Where the NATO Commander determines that certain costs are both eligible and affordable for NATO Common Funding (from approved budget allocations), the SC will authorise Common Funding for those expenses and will either pay directly or reimburse the HN.

6-8. Where certain expenses are determined to be attributable to more than one nation, such expenses may be identified as Shared Costs and may, by the mutual agreement of the nations involved, be shared in accordance with a cost-share formula approved in the follow-on documents.

6-9. Charges for civil and military materiel and services provided by the HN will not be levied at a higher rate than the HN armed forces is charged and will not include administrative or overhead surcharges, but may reflect adjustments due to delivery

schedules, points of delivery, or similar considerations. Reimbursement will not be paid for support provided by military personnel.

6-10. The NATO Commander and SNs may contract directly with commercial suppliers for supplies, services or other support.

6-11. NATO-owned vehicles and SN military vehicles are self-insured and as such may operate without commercial insurance.

6-12. The HN will not incur any financial liability on behalf of the NATO Commander or the SNs, unless specifically requested to do so in advance by an authorised representative, and unless responsibility for payment of the expenses is agreed. Furthermore, no funds will be committed until the SC or the SNs, as appropriate, approve the relevant follow on documents and direct their implementation.

6-13. Funding has not been allocated in association with this MOU, and this document does not represent a specific funding obligation on the part of the NATO Commander or SNs. Detailed financial arrangements and reimbursement procedures will be specified in the follow-on documents.

6-14. Establishment of operational sites to support a NATO operation does not contemplate construction or rehabilitation of infrastructure.

SECTION SEVEN

LEGAL CONSIDERATIONS

7-1. The SC will perform, or may delegate, legal actions essential for the performance of missions, including, but not limited to, the exercise of capacity to enter into contracts, engage in legal or administrative proceedings, and acquire and dispose of property.

7-2. The status of the forces deployed to the HN territory will be determined in accordance with the NATO or PfP SOFA, Paris Protocol and/or Further Additional Protocol.

7-3. Equipment, supplies, products, and materials temporarily imported into and exported from HN territory in connection with a NATO operation, are exempt from all duties, taxes and fees. Other customs' procedures will be determined in accordance with the NATO SOFA or PfP SOFA, Paris Protocol and Further Additional Protocol, as applicable.

7-4. Non-contractual claims arising out of, or in connection with, the execution of this MOU, will be dealt with in accordance with the provisions of the NATO SOFA or PfP SOFA.

7-5. Contract claims will be processed and adjudicated by the HN, through the process governing public contracts and in accordance with HN law, with reimbursement from the NATO Commander or SN, as applicable.

SECTION EIGHT

FORCE PROTECTION

8-1. Comprehensive and effective force protection will be planned for NATO static headquarters, operations, training and exercises, and will be detailed in OPLANS, Exercise Planning Instructions (EXPIs) or follow-on documents, as appropriate. Force protection will be implemented in accordance with NATO policy and procedures, and in a manner consistent with the NATO SOFA or PfP SOFA. Under no circumstances will the force protection required or provided be in contradiction with the NATO SOFA or PfP SOFA or HN laws.

8-2. As appropriate, the HN will inform the SN and NATO Commander of its proposed FP measures, limitations and restrictions.

8-3. As appropriate, each SN is responsible for identifying and providing its force protection requirements and limitations to the HN and NATO Commander.

8-4. In addition to those force protection responsibilities detailed in NATO force protection policy and procedures, the NATO Commander is responsible for the coordination of all required and provided HN and SN FP as appropriate to the protection of the force.

SECTION NINE

SECURITY AND DISCLOSURE OF INFORMATION

9-1. Participants and SNs will conform to NATO security procedures in the storage, handling, transmitting and safeguarding of all classified material held, used, generated, supplied or exchanged.

9-2. Information provided by any Participant or SN to any other in confidence, and such information produced by any Participant or SN requiring confidentiality, will either retain its original classification, or be assigned a classification that will ensure a degree of protection against disclosure, equivalent to that required by the other Participant or SN.

9-3. Each Participant and SN will take all lawful steps available to it to keep free from disclosure all information exchanged in confidence, unless the other Participants and/or SNs consent to such disclosure.

9-4. To assist in providing the desired protection, each Participant or SN will mark such information furnished to the other in confidence with a legend indicating its

origin, the security classification, the conditions of release, that the information relates to a specific NATO operation, and that it is furnished in confidence.

9-5. Visits by personnel will be arranged in accordance with the procedures specified in C-M (2002)49, as amended.

SECTION TEN

COMMENCEMENT, DURATION AND TERMINATION

10-1. This MOU will enter into force on the date of the last signature and remain in effect unless terminated by any Participant giving six months prior notice in writing to all other Participants.

10-2. All provisions of Sections 6, 7, and 9 will remain in effect in the event of withdrawal of any Participant or upon termination of this MOU until all obligations are fulfilled. SNs will fulfil all obligations in the event of any termination or withdrawal.

SECTION ELEVEN

MODIFICATION AND INTERPRETATION

11-1. This MOU may be amended or modified in writing by the mutual consent of all Participants.

11-2. Apparent conflicts in interpretation and application of this MOU will be resolved by consultation among Participants at the lowest possible level and will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.

11-3. This MOU is signed in four copies, each of them containing the text in the English language.

11-4. In case of differences in interpretation of this MOU the English language version will prevail.

The foregoing represents the understandings reached between the Government of Montenegro, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe, and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation, upon the matters referred to herein.

For Montenegro

NAME Boro Vučinić, M.A.
TITLE/RANK Minister of Defence

Dated 22.09.2009; Podgorica, Montenegro

**For the Supreme Headquarters Allied Powers Europe and the Headquarters
Supreme Allied Commander Transformation**

Karl-Heinz Lather
General, DEU A
Chief of Staff

Dated 13 Oct 2009; Mons, Belgium

ANNEXES:

- A. Reference Documents.
- B. Note of Accession (NOA)/Statement of Intent (SOI).

REFERENCE DOCUMENTS

- a. The North Atlantic Treaty dated 4 April 1949.
- b. Partnership for Peace Framework Document Issued by the Heads of State and Government Participating in the Meeting of the North Atlantic Council (Framework Document), dated 10 January 1994.
- c. Agreement among the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of Forces Agreement (NATO SOFA), dated 19 June 1951.
- d. Agreement among the States parties to the North Atlantic Treaty and other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of Forces Agreement (PfP SOFA), dated 19 June 1995.
- e. Further Additional Protocol to the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces (Further Additional Protocol), dated 19 December 1997.
- f. Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty (Paris Protocol), dated 28 August 1952.
- g. MC 36/2 – The Division of Responsibilities in Wartime between National Commanders and Major Subordinate Allied Commanders.
- h. MC 317 – NATO Force Structure.
- i. MC 319/1 – NATO Principles and Policies for Logistics.
- j. MC 326/1 – Medical Support Principles and Policies.
- k. MC 334/1 – NATO Principles and Policies for Host Nation Support (HNS).
- l. MC 336/1 – Movement and Transportation Concept for NATO.
- m. MC 400/2 – MC Guidance for Military Implementation of Alliance's Strategy.
- n. NATO STANAG(s) and Directives Applicable to Logistics Support and Financial Reimbursement.
- o. NATO's Concept for Maritime Operations (COMAROPS).
- p. ALP-9, Land Forces Logistics Doctrine.

- q. ALP-11, Multinational Maritime Force Logistics.
- r. AJP-4.5 (A), Allied Joint Publication for Host Nation Support Doctrine and Procedures.
- s. ALP-13, Air Logistics Doctrine.
- t. AAP-6 Glossary of Terms.
- u. Guidelines for Operational Planning (GOP).
- v. C-M (55) 15, Security within the North Atlantic Treaty Organisation.
- w. Bi-SC Exercise Directive 75-3.

NOTE OF ACCESSION (NOA)/STATEMENT OF INTENT (SOI)

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND
THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP
WITHIN MONTENEGRO HN**

FOR OPERATION/EXERCISE _____

The Government of ..... (SN), represented by .....
having decided that its Armed Forces will participate in Operation/Exercise ..... Considering the Overall NATO/PfP Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, and desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of Montenegro, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE), the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the Operation/Exercise.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The "Memorandum of Understanding between Montenegro and the Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation" concerning the provision of HNS during NATO Operation/Exercise ....., which entered into effect on the ..... day of ....., as follows:

As a Sending Nation for the NATO Operation / Exercise planning, preparation and participation through the above mentioned MOU. [Where reservations need to be stated, the following wording might be added to the sentence: "subject to the following reservations:" then list reservations if appropriate]

For the Government of ..... (SN)
.....

Date: _____

NOTE: THIS PART IS ONLY NECESSARY IF THE SN PROVIDES SOI WITH RESERVATIONS. THEN HN MUST AGREE TO THOSE RESERVATIONS BY SIGNING THE SOI AND RETURNING TO THE SN FOR CONFIRMATION.

NATO UNCLASSIFIED
Releasable to PfP

The Host Nation will/will not provide support to the Armed Forces of the Government of .....(SN) participating in the Operation/Exercise under the provisions of the HNS MOU and the reservation(s) of .....(SN).....

For the Government of Montenegro (HN)

.....
.....
.....

Date: .....

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF ALBANIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, and

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Albania (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Republic of Albania and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquaters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations“, which entered into effect on the 6th of October 2008 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI ALBANIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Albanije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Albanije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 6. oktobra 2008. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE KINGDOM OF BELGIUM (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, and

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Kingdom of Belgium (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between The Government of the Kingdom of Belgium and Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 2nd of May 2006 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U KRALJEVINI BELGIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Kraljevine Belgije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Kraljevine Belgije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 2. maja 2006. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF BULGARIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, and

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Bulgaria (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Bulgaria and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations and Exercises“, which entered into effect on the 16th of August 2004 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI BUGARSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Bugarske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Bugarske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 16. avgusta 2004. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF CROATIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Croatia (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of Croatia and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation as well as Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO military activities“, which entered into effect on the 24th of May 2016 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Hrvatske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Hrvatske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 24. maja 2016. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE CZECH REPUBLIC (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Czech Republic (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Ministry of Defence of the Czech Republic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/ Exercises“, which entered into effect on the 9th of October 2006 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI ČEŠKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Češke, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Češke, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 9. oktobra 2006. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE KINGDOM OF DENMARK (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Kingdom of Denmark (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between Defence Command Denmark and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 16th of December 2011 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

**O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I
FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE
U KRALJEVINI DANSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI**

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Kraljevine Danske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Kraljevine Danske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 16. decembra 2011. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF ESTONIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Estonia (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Estonia and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation and Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations“, which entered into effect on the 22nd of January 2004 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI ESTONIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Estonije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Estonije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 22. januara 2004. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE FRENCH REPUBLIC (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the French Republic (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Minister of Defence of the French Republic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Exercises“, which entered into effect on the 6th of October 2008 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

**O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I
FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE
U REPUBLICI FRANCUSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI**

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Francuske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Francuske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 6. oktobra 2008. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY
(HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović,
National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Federal Republic of Germany (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany and Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 10th of November 2003 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U SAVEZNOJ REPUBLICI NJEMAČKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Savezne Republike Njemačke, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Savezne Republike Njemačke, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 10. novembra 2004. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____.____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE HELLENIC REPUBLIC (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Hellenic Republic (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Hellenic Republic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 5th of August 2008 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI GRČKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republici Grčkoj, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

Memorandumu o razumijevanju između REPUBLICI GRČKOJ, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 12. avgusta 2008. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN HUNGARY (HN) FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of Hungary (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Agreement between the Government of Hungary and Headquaters, Supreme Allied Commander Transformation as well as Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host-Nation Support for the Execution of NATO Operations, Exercises, and similar military activities“, which entered into effect on the 5th of July 2016 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U MAĐARSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Mađarske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Mađarske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 5. jula 2016. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF ICELAND (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of Republic of the Iceland (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between Ministry for Foreign Affairs Iceland Defence Department and Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations“, which entered into effect on the 6th of April 2008 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI ISLAND ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Island, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Island, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 6. aprila 2008. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE ITALIAN REPUBLIC (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Italian Republic (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Ministry of Defence of Italy and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 20th of May 2004 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI ITALIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Italije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Italije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 20. maja 2004. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF LATVIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Latvia (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Latvia and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 10th of July 2006 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI LETONIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Letonije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Letonije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 28. juna 2006. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF LITHUANIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Lithuania (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Lithuania and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations“, which entered into effect on the 5th of April 2005 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI LITVANIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Litvanije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Litvanije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 5. aprila 2005. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG
(HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović,
National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Grand Duchy of Luxembourg (the Host Nation), the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Grand Duchy of Luxembourg and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation as well as Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host-Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises/Similar military activity“, which entered into effect on the 8th of February 2018 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

**O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I
FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE
U VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE
AKTIVNOSTI**

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cijelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Velikog Vojvodstva Luksemburg, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Velikog Vojvodstva Luksemburg, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 8. februara 2018. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____.____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS
(HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović,
National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Kingdom of the Netherlands, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding between Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation and the Minister of Defence of the Kingdom of the Netherlands regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of the North Atlantic Treaty Organisation Operations and Exercises“, which entered into effect on the 7th of January 2009 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U KRALJEVINI HOLANDIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Kraljevine Holandije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Kraljevine Holandije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 7. januara 2009. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
(HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of North Macedonia, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of North Macedonia and Headquaters, Supreme Allied Commander Transformation as well as Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises/Similar military activity“, which entered into effect on the 13th of July 2021 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI SJEVERNOJ MAKEDONIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cijelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Sjeverne Makedonije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Sjeverne Makedonije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 13. jula 2021. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____.____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE KINGDOM OF NORWAY (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Kingdom of Norway, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Kingdom of Norway and Supreme Headquarters Allied Powers in Europe and Supreme Headquarters Allied Commander Atlantic regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATOOoperations“, which entered into effect on the 4th of July 1997 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

**O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I
FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE
U KRALJEVINI NORVEŠKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI**

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Kraljevine Norveške, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Kraljevine Norveške, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 4. jula 1997. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF POLAND (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Poland, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Poland and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations on Polish territory“, which entered into effect on the 26th of September 2005 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI POLJSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Poljske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Poljske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 26. septembra 2005. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE PORTUGUESE REPUBLIC (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Portuguese Republic, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Portugal and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 16th of August 2005 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI PORTUGALIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Portugalije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Portugalije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 16. avgusta 2005. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN ROMANIA (HN) FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of Romania, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of Romania and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 10th of April 2006 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U RUMUNIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Rumunije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Rumunije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 10. aprila 2006. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE SLOVAK REPUBLIC (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Slovak Republic, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Slovak Republic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of North Atlantic Treaty Organisation Operations and Exercises“, which entered into effect on the 10th of March 2011 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI SLOVAČKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Slovačke, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Slovačke, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 10. marta 2011. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF SLOVENIA (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Slovenia, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Slovenia (HN) and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/ Exercises“, which entered into effect on the 14th of July 2010 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI SLOVENIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Slovenije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Slovenije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 14. jula 2010. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE KINGDOM OF SPAIN (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Kingdom of Spain, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Spanish Ministry of Defence and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Atlantic regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations“, which entered into effect on the 4th of March 2002 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

**O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I
FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE
U KRALJEVINI ŠPANIJI ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI**

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Kraljevine Španije, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Kraljevine Španije, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 8. aprila 2002. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

**TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND OTHER RESPONSIBILITIES SET UP WITHIN THE REPUBLIC OF TÜRKİYE (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY**

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović, National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the Republic of Türkiye, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the Republic of Turkey and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquaters Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations/Exercises“, which entered into effect on the 18th of June 2008 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE U REPUBLICI TURSKOJ ZA OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cjelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Republike Turske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Republike Turske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 18. juna 2008. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine

NOTE OF ACCESSION

TO PARTICIPATE IN HOST NATION SUPPORT (HNS) AND THE FINANCIAL AND
OTHER RESPONSIBILITIES SET UP
WITHIN THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND (HN)
FOR OPERATIONS/EXERCISES/SIMILAR MILITARY ACTIVITY

The Government of Montenegro (SN), represented by Colonel Miodrag Vuksanović,
National Military Representative at SHAPE,

Having decided that its Armed Forces will participate in exercises and/or operations in connection with activities related to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

Considering the Overall NATO Operation/Exercise Concept within NATO doctrine, an

Desiring to participate in the arrangements with respect to Host Nation Support and the financial and other responsibilities of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Headquarters Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) and the other Sending Nations relating to the support of such armed forces during the exercises and operations in connection with activities relating to the North Atlantic Council – approved Readiness Action Plan.

ELECTS TO PARTICIPATE IN, AND TO ABIDE BY, THE PROVISIONS ARRANGED IN:

The „Memorandum of Understanding (MOU) between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and Supreme Headquarters Allied Command Atlantic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe regarding the provision of Host Nation Support for the Execution of NATO Operations“, which entered into effect on the 22nd of June 2003 as follows:

As a Sending Nation for military activities in connection with undertakings related to the Readiness Action Plan through the above-mentioned MOU.

For the Government of Montenegro (SN)
Colonel (OF-5) Miodrag Vuksanović
National Military Representative at SHAPE

Date: _____._____.2023.

NOTA O PRISTUPANJU

**O UČEŠĆU U PODRŠCI ZEMLJE DOMAĆINA I
FINANSIJSKE I OSTALE OBAVEZE KOJE SU DEFINISANE
U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU VELIKE BRITANJE I SJEVERNE IRSKE ZA
OPERACIJU/VJEŽBU I SLIČNE VOJNE AKTIVNOSTI**

Vlada Crne Gore, koju predstavlja pukovnik Miodrag Vuksanović, vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu,

Pošto je odlučila da će pripadnici njenih oružanih snaga učestvovati u vježbama i/ili operacijama u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

Uzimajući u obzir cijelokupan koncept operacije/vježbe u okviru NATO doktrine, i izražavajući želju da u istoj učestvuje u aranžmanima u pogledu podrške zemlje domaćina kao i finansijske i druge obaveze Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, Vrhovna komanda savezničkih snaga za Evropu (SHAPE), Vrhovne Saveznička komanda za transformaciju (HQ SACT) i ostale zemlje pošiljaoci u vezi sa podrškom tim oružanim snagama tokom vježbi i operacija u skladu sa odobrenim Akcionim Planom spremnosti od strane Sjevernoatlantskog savjeta.

**PRISTAJE DA UČESTVUJE I DA SE, U ONOJ MJERI U KOJOJ SE ONE PRIMJENJUJU,
PRIDRŽAVA ODREDBI SADRŽANIH U:**

„Memorandumu o razumijevanju“ između Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) i Vrhovne Savezničke komande za transformaciju (ACO – Allied Command Transformation)“ u vezi pružanja podrške zemlje domaćina tokom izvršenja operacija i vježbi Sjeverno atlantskog saveza, koji je stupio na snagu 22. juna 2003. godine kao što slijedi:

Kao zemlja pošiljalac za operacije i vježbe u vezi sa Akcionim Planom spremnosti kroz gore pomenuti Memorandum o razumijevanju.

Za Vladu Crne Gore
pukovnik Miodrag Vuksanović
vojni predstavnik Crne Gore pri NATO u Briselu

Datum _____._____.2023. godine